

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 22 (1713) 1990 m. birželio mėn. 19 d.

XXXV METAI

Melbourne

GEDULO IR VILTIES DIENOJE

Vilniaus Arkikatedroje, įrengtoje Tremtinių koplyčioje, yra paminklinė lenta su užrašu:

„Mylimiems 117,300 Lietuvos kariams ir nekaltai užkankintiems, mirusiems nuo šalčio ir bado, po mirties pažemintiems, žuvusiems už Dievą, Tėvynę ir savo tautos laisvę. 151,500 įkalintiems, kentėjusiems kalėjimų požemiuose ir katorgoje, 517,060 prievarta ištremitiems iš Tėvynės, iškentėjusiems spaudai ir alkį, 320,000 prievarta pasitraukusiems į tolimus kraštus ir dingusiems be žinios Lietuvos sūnams ir dukterims amžinai dėkinga atgimstanti Lietuvos katalikiškoji visuomenė pašvenčia šią kankinių ir tremtinių koplyčią“.

Tie skaičiai rodo ne kokios didžios valstybės pažangą, bet mūsų mažos tautos aukas okupacinių režimų metais. Savo istorijoje Lietuva patyrė daug klastos ir spaudos iš pavergėjų, bet visus juos savo žiaurumu toli prašoko Sovietų Sąjunga. Jos padarytos žaizdos Lietuvai niekada neužgis, jų neužneš laiko dulkės. 1940m. birželio 15 dieną Lietuvą okupavusi Sovietų Sąjunga užgniauzė jos nepriklausomybę, bet okupantai nepavyko sunaikinti lietuvių vilties vėl ją atgauti. Birželio 15-toji yra mūsų tautos Gedulo ir Vilties diena.

LIETUVOS SĄJŪDIS

Vilniuje pasibaigė antrasis Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio suvažiavimas. Jo dalyviai nusprendė, kad ši organizacija netaps politine partija, bet toliau veiks kaip masinis, nepolitinis ir nepriklausomas judėjimas. Suvažiavime buvo patvirtinta „Sąjūdžio“ veiklos programa, kurioje atmetamas bet koks kompromisinis sprendimas Lietuvos nepriklausomybės klausimu, visuomenė kviečiama laikytis vieningai, aukos dvasia įveikti iškylančius sunkumus. Organizacija jau nebesivadina „Persitvarkymo sąjūdžiu“, o tiksliai „Lietuvos sąjūdžiu“. Yra sudaryta dvylikos asmenų komisija, kuri artimiausiu laiku išrinktą naują Sąjūdžio pirmininką. Antrajame Sąjūdžio suvažiavime Vilniuje dalyvavo trys šimtai delegatų, atstovaujančių keliems šimtam tūkstančių šios organizacijos narių visoje Lietuvoje. Kaip pastebi spaudos agentūros, Lietuvos Sąjūdį, kurio veiklą apvainikavo kovo vienuoliktos dienos Lietuvos nepriklausomybės atstatymo aktas, remia žmonių masės, įvairios Lietuvoje veikiančios politinės ir socialinės jėgos.

Lietuva, tas mažas, mums brangus žemės gabalėlis prie gintarinių Baltijos krantų, pakėlęs daug skriaudos, kančių ir pažeminimo. Sugrįžta prisiminimai mūsų brolių ir sesių vargingos, užkaltauose vagonuose kelionės į Sibiro ledynus. Sunkus darbas, šaltis ir badas daug jų suguldė amžino įšalo žemėje. Tik tvirtas tremtinių tėvynės ilgesys ir viltis sugrįžti į gimtąją žemę kai kam padėjo išsaugoti savo gyvybę. Tie, kurie atlaikė kančias ir pažeminimą, sugrįžo į atgimstančią Lietuvą. Grįžo ir kiti... Gedulo varpams skambinant, 1989m. liepos 28-tąją, skardiuose karstuose iš Igarkos paskutiniam poilsui į tėviškės

kapines sugrįžo tautos kankinių palaikai. O kiek dar liko negrįžusių? Kiek dingo KGB rūsiuose nukankintų ir niekeno nežinomų? Tegul jų atminimui, birželio 15-tąją, Baltijos bangų sukeltas vėjas pasuks degančių žvakučių liepsneles į Rytus, kur dar ilsisi okupanto nugalėti mūsų broliai ir sesės.

Mūsų viltis ir džiaugsmas - švintanti Lietuvos ateitis. Nepriklausoma Lietuva, kad ir trūkdoma, žengia į naują gyvenimą. Mes prisimindami savo pažadą, duotą traukiantis iš Lietuvos į Vakarus, visi vieningai remkime Nepriklausomos Lietuvos atstatymą.
ALB Krašto valdyba

Atėjo laikas padėti

(tęsinys iš Nr. 21)

Sv. Kazimiero kolegija buvo sukurta bemaž iš nieko. Reikėjo pastogės, ją surado, Apvaizdos vedami, jos kūrėjai. Nūdien ši pastogė yra reikalinga stambių pataisymų, - nebeužtenka ją lopyti, jai reikia pagrindinio remonto. Apvaizdos rankos ir širdis yra išeivijos rankos ir širdis. Pastogės remontas reikalauja stambių lėšų, todėl į remontą turi įsijungti ne tik pavienios rankos ir širdys, bet ir išeivijos fondai stambesniu indėliu. Teko girdėti, kad mūsų didieji fondai laukia aukų iš kunigų, bet nemato reikalo remti įstaigas, kurios ruošia kunigus Lietuvai. Tai yra labai nevykęs pasiteisinimas. Tautos ateitis nėra milijoniniame fonde, bet fondo išteklių panaudojimą tam, kas svarbu, svarbiau, svarbiausia. Fondų vadovybės, būdamos išmintingais šeiminkais, konkrečiai prisidės prie tautinio Sąjūdžio indėlio į mūsų atgimstančios Tautos ateitį.

Sakoma, kad ir mažos bulvės pripildo maišą! Pavienios rankos ir širdys savo auka - kokia ji bebūtų, didelė ar maža - gali padėti jaunuoliams ir kunigams iš Tėvynės studijuoti Romoje. Dabartinis Sv. Kazimiero kolegijos Rektorių, prel. Algimantas Bartkus, yra išmintingas šeiminkas.

Sv. Kazimiero kolegija tarnauja ne tik padėdama jaunuoliams ir kunigams susikurti platų religinį pasaulėvaizdį, bet ir rūpinasi tautiečiais, kurie dėl sąlygų Lietuvoje yra tapę Europos benamiais. Ir tam reikia lėšų. Mums yra būdinga rūpintis vieni kitais. Buvusieji Sv. Kazimiero

Rašo kun. Dr. Antanas Rubšys
Manhattan College, USA

kolegijos auklėtiniai yra pajėgūs būti „išmintingais šeiminkais“ ir telkti stipendijas.

Esu vienas iš auklėtinių, didžiojuosiu išmokslinimu, kurį gavau Gregorianumo universitete ir Bibliškume. Tikiu, kad daugelis auklėtinių giliai vertina Romoje išugdytą pasaulėvaizdį ir nori padėti jaunajai kunigijos kartai praturtinti Mieste, kuriame Tautų apaštalas Paulius „skelbė Dievo karalystę ir drąsiai mokė apie Jėzų Kristų“ (Apd. 28,31).

Finansinė parama Sv. Kazimiero kolegijai yra būtina. Išeivijos fondai - JAV, Kanados, Australijos ir kt. - turėtų nelaukti prašymo, bet teirautis Rektorių, prel. A. Bartkų, kokios paramos reikia mūsų švyturiumi Romoje. Pavieniai aukotojai savo auką gali perduoti per parapijas, arba siųsti tiesiog Rektoriaus vardu: Mons. A. Bartkus, Via Casalmoferrato 20, Roma, Italy. Kviečiu buvusius auklėtinius susisiekti su prel. Antanu Jonušu, Sv. Kazimiero kolegijos ekonomu dėl stipendijų telkimo klierikams ir kunigams. Praturtinkime tautinį Sąjūdį, jėga Sąjūdžio, kurį pradėjo Jėzus Kristus!

Numirė kun. A. Markaitis. Velykų naktį Kauno klinikoje mirė jėzuitas kunigas Aleksandras Markaitis, buvęs politinis kalinys, kurį laiką kalintas psichiatrinėje ligoninėje, religinių knygų autorius. Velionis kunigas Markaitis buvo sulaukęs beveik 77-nerių metų amžiaus, kunigystės šventimus gavo

Išvežimai

Antanas Miškinis

Mes buvom taikūs, paprasti artojai,
Savosios žemės kurmiai mes tikri...
Audra sugrįždama pasikartojo
Ir paskandino keršto sūkurį.

Vėl grįžo mums pažįstami korikai,
Atsinešė Antikristo kėslus.
Visoj šaly su durtuvais iškriko,
Apsėmė mus kaip amaras priklus.

Iš baimės bąla veidas mums kaip
drobė,
Pažvelgus užmačių ir darbo jų -
Kryžius išdauzė ir namus išgrobė,
Miestelių aikštės taškomos krauju.

Kančia pritvinko neišpasakyta -
Ir liejasi per kalnus ir laukus.
Sugaudė ir susiundė viens prieš kitą,
Kad nežinai, kas dar išduos, įskūs.

Kuklaus mes buvom kraičio
susikrovę,
Nesikėsinom turtų svetimų.
O Viešpatie! Kokia baisi tikrovė -
Paliekam be tėvynės ir namų.

Tai šie mes žmonės, paprasti,
nežymūs,
Kankinti vargo įvairiais laikais.
Šiandieną atsidūrėm išvežimuose
Su alkstančiais ir mirštančiais
vaikais.

Nuo gimto kelmo su krauju mus
plėšo,
Sumindo batais kaustytais žaizdas.
Kur želė rūtos, plėšis varnalėšos -
Graudi aplinkui girdisi rauda.

Į ką dabar mums kreiptis
pirmučiausia?
Poliariniuos pražūstime speiguos.
Marija, Dievo Motina Svecniausia,
Kas, jei ne Tu, ateis ir mus paguos.

Pažvelk, kaip verkia moterys,
vaikeliai,
Kaip motinos nualpsta liūdesys,
Kančias palengvink šito kryžiaus
kelio, -
Visiems Tu, sako, Motina esi...

Poetas Antanas Miškinis, Sibiro kankinys, 1970m. Jo aštuoniasdešimt penktasis gimtadienis vasario 11d. iškilmingai paminėtas gimtuosiuose Juknėnuose, Tauragnuose ir Utenoje. Nuotr. Arnaldo Baryso.

1943-iais metais. Tris kart teistas, iš kalėjimo grįžo suluošintas, palaužtos sveikatos. Nuo 1970-tųjų m. gyvena Ariogaloje ir, kiek galėdamas, padėdavo bažnyčioje. Buvo laidojamas Siluvoje. Mūsų turimomis žiniomis, kun. Alek. Markaitis yra aštuntasis šiais metais Lietuvoje ir antrasis Kauno arkivyskupijoje miręs kunigas.

LIETUVOS BLOKADA

Ji sunki, kieta, bet turi ir gerų pusių

Blokada mes vadiname prievartinę valstybės teritorijos ar jos dalies izoliavimą nuo kitų kraštų, susisiekimo su kitais kraštais nutraukimą. Blokada gali būti karinė, ekonominė. Reiškiasi sienų uždarymu, žaliavų tiekimo nutraukimu bei trukdymu, eksporto - importo sustabdymu, politinė izoliacija, išvykų į užsienį varžymu, griežta pašto, telefono susisiekimo kontrole ir kitais būdais. Visa tai dabar vyksta okupuotoje Lietuvoje. Ekonominės apgulės kilpa vis labiau veržiama. Tai lyg nauja geležinė, tik dar griežtesnė uždanga. Sienas saugo rusų karinė jėga, lietuvių sargų nėra. Visos muitinės Maskvos žinioje. Klaipėdos prekybos uostas Lietuvos reikalams uždarytas, nors jo viršininkas N. Berežnojus ir yra palankus Lietuvai. Prie Lietuvos jūros pakraščio nuolat plaukioja sustiprintų karinių laivų sargybos.

Be ekonominės, politinės blokados reiškiasi ir karinė blokada. Į Vilnių, Kauną, kitus Lietuvos miestus buvo atsiųsti tankai, kariniai sunkvežimiai, rusų parašiutininkų daliniai, helikopteriai. Maskvos karinės pajėgos užėmė kai kurius pastatus, kitus apgulė, trukdo normaliai dirbti. Tai jau karinė blokada. Bet kartu veikia ir psichologinė blokada. Lietuva yra Maskvos gąsdinama, kad nuo jos teritorijos bus atskirtas Klaipėdos kraštas, kurį būk karui baigiantis Sovietų Sąjunga „dovanojusi“ Lietuvai ir būsiąs prijungtas prie Kalingrado srities. Panašius būdus sovietinės Gudijos komunistai gąsdina Lietuvą - atimsią Druskininkų, o gal ir visą Vilniaus sritį - Lietuvos žemės su sostine, kurių Gudija niekada nevaldė.

Psichologinę blokadą nuolat stiprina Maskvos ir Leningrado rusų spauda, be atvangos puldama Lietuvą ir lietuvius. Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje intensyviai ruošiamos rusų kolonistų demonstracijos. Jų sustiprinimui demonstrantai atvežami net iš Gudijos, Ukrainos, Rusijos, o kartais talkina ir rusų kareiviai, aprenkti civiliais drabužiais. Kalbėtojai pasisakė už sovietinių respublikų išlaikymą, už palankumą Maskvai.

Lietuvos ekonominis gyvenimas per visus okupacijos metus buvo vedamas ne pačių lietuvių, o vedamas klystkeliais. Ji buvo padaryta pramonės kraštu, nors naujai įsteigtoms įmonėms vietinių žaliavų labai mažai tebuvo. Jos buvo įvežamos iš „plačiosios tėvynės“ sovietinių respublikų, o gaminių dauguma savo ruožtu į jas išvežami. Iš to visko Lietuvai nauda buvo ta, kad gyventojai turėdavo darbo. Blokada pasireiškė tuo, kad Maskva sustabdė įvežimą į Lietuvą

BRONIUS KVIKLYS
Mūsų specialus bendradarbis Čikagoje

įvežimą naftos produktų (benzino, mazuto, tepalu ir kt.), metalų, padangų, chemikalų, miško medžiagos, popieriaus, vaistų, medicinos reikmenų, kitų žaliavų įvežimą. Taip pat nusavinti Lietuvai priklausantieji užsienio valiutos fondai. Maskvos kontroliuojami Lietuvos geležinkeliai atsisakė pervežti į Lietuvą žaliavas iš kitų respublikų. Labai opi kūro bei elektros energijos problema, nes Lietuva savo kūro beturi tris procentus. Labai apribotas gamtinių dujų tiekimas, kombinuotų pašarų įvežimas. Pasėkoje sustojo ar tik maža dalimi veikia daugelis įmonių. Azoto, cemento, Alytaus šaldytuvų fabrikai, Mažeikių naftos rafinerija, stiklo, cukraus gaminių įmonės, eilė kitų didesnių ar mažesnių gamyklų. Atsirado keliadešimt tūkstančių bedarbių, o ši našta Lietuvai nelengva, nes nebuvo kaupiami bedarbių fondai. Ištuštėjo krautuvių lentynos, suplonėjo laikraščiai, išsiplėtė „juodoji rinka“, buvo įvestos kortelės pagrindiniams maisto produktams pirkti. Ačiū Dievui, kad duonas dar netrūksta.

Lietuvai norėtų padėti Lenkija, Vengrija, Cekoslovakija, bet iš tų kraštų gaminiai rusų neleidžiami į Lietuvą įvežti. Sulaikomos net vaistų siuntos. Norėtų padėti ir kai kurios sovietinės respublikos, ypač leningradiečiai, kuriems Lietuvos blokada primena jiems 1941-1943m. vokiečių suruoštą Leningrado blokadą, kuri tęsėsi 872 dienas ir kurios metu badu mirė 642,000 miesto gyventojų. Bet ir leningradiečių vagonai su jų prekėmis, gaunamomis mainais už Lietuvos žemės ūkio gaminius, sulaikomi. Taigi Lietuva tapo kaline. O tikėtis pagalbos iš Vakarų kraštų praktiškai netenka, nebent tik „raminančių“ žodžių. Vadinasi, dėl kietos blokados, Lietuva gyvena sunkias dienas.

Bet blokada turi ir kai kurių gerų pusių. Pirmiausia ji parodė, kad okupantų išpūsta Lietuvos pramonė tarnauja daugiau Maskvos interesams, kaip Lietuvai. Išaiškėjo kad blokados atvejų nereikia tikėtis pagalbos iš Vakarų. Blokada sako, kad Lietuvai bei lietuviams reikia grįžti prie žemės. Ne kurti ir auginti miestus, bet „reemigruoti“ į kaimus, imti dirbti didesnius ar mažesnius žemės sklypus, tvarkyti sodybas. Trūkstant savo kūro bei energijos, geriau išnaudoti savo miškus, durpes, įruošti vietines elektros jėgaines, naudojant vandens, vėjo, o gal ir saulės jėgą. Išaiškėjo, kad Lietuva turi ir savo naftos Garždų ir kt. apylinkėse, o taip pat Lietuvai priklausantiame Baltijos jūros pakrantėje.

Kas liečia susisiekimą, - gražinti Lietuvai arklukus, naudoti jų jėgą susisiekimui ir darbui. Tekėtų mažiau naudotis automobiliais; Lietuva nėra didelis kraštas, daug kur galima pėsčiam nueiti ar dviračiu nuvažiuoti. Juk jau daugelis metų Šiauliuose veikia nemažas dviračių fabrikas. Taigi ne be reikalo Vilniuje buvo suruoštas „dviratininkų žygis“, kurio metu į akį krito vieno dviratininko vežamas plakatas su įrašu: „aš spa... ant blokados!“ O kas liečia dujų bei elektros energijos taupymą, kupiškietė Vainienė „Gimtajame krašte“ (Nr. 19, V.17) siūlo tokią patarimą: „Siūlau dujų ir elektros taupymą pradėti nuo maisto virimo sutrumpinimo. Tai yra ryte visus pietums skirtus produktus sudėti į puodą ir užvirinti, virti 10-15 min., nugraibant putas. Po to puodą nedelsiant nuimti nuo ugnies, suvynioti į 3-4 laikraščius ir padėti tarp pagalvių. Parėję pietauti rasite karštus, skanius kaip kaimo krosnyje virtus pietus. Taip aš jau darau 20 metų“...

Blokada turi tą gerą pusę, kad Lietuva gauna realią galimybę laipsniškai reorganizuoti savo pramonę, pasiekti aukštesnį jos lygį ir tuo būdu įveikti ne tik Rytų, bet ir Vakarų kraštų rinką.

O dabartiniai Lietuvos ekonominio gyvenimo vadovai gauna gerą ekonomikos pamoką, kurios didžiausias veiksnys yra pravešti dar vieną šiem laikams tinkamą žemės reformą. Tik tokiu būdu būtų galima išvengti didesnės bedarbės ir butų stokos. Taigi reikia eiti šūkiu: „Iš miestų į kaimus!“ Zinia, pirmieji keli reformos metai bus sunkūs, bet po jų Lietuva mokės pati tvarkyti ir išsilaikyti.

Reikia pasidžiaugti, kad Lietuva kietomis blokados sąlygomis nesukiužo, atvirkščiai, sustiprėjo jos gyventojų vienybė ir ryžtas siekti tikros ir pilnos nepriklausomybės. Tauta nebenori gyventi sovietinių rusų saugojame narve ar „banginio pilve“. Įsteigtas ir visų Lietuvos remiamas blokados fondas. Padėti sunkiu momentu Lietuvai yra ir visos lietuviškos išėjimo didžioji pareiga.

Prunskienė Vakarų Vokietijoje. Berlyne besilankanti Lietuvos ministrė pirmininkė Kazimiera Prunskienė vienai vokiečių radijo stočiai duotame interviu pareiškė, jog Lietuvos nepriklausomybės įtvirtinimas yra glaudžiai susietas su visos Europos laisvėjimo procesu. Jeigu visa Europa vis sparčiau žengia tikrosios laisvės linkme, - kalbėjo Prunskienė, - tai šis laisvėjimo procesas savime liečia ir Lietuvą. Jei laisvėjimo procesas toliau vyks, taip sparčiai, kaip dabar, tai greitai laiku, galbūt po pusmečio ir Lietuva bus visiškai nepriklausoma. Prunskienė dar kartą primygtinai paragino Vakarų kraštus nebūti abejingais Lietuvos atžvilgiu. Vakariečių pareiga yra visomis galimomis priemonėmis paremti Lietuvos siekius, - pareiškė Lietuvos ministrė pirmininkė.

ĮVYKIAI

Pasitarimas Taline. Iš Talino patiriama, kad Pabaltijo kraštų krizei aptarti Estijos sostinėje įvyksias tarptautinis parlamentarų susitikimas. Jame dalyviausią trijų Pabaltijo respublikų, Cekoslovakijos, Vengrijos ir Lenkijos parlamentarai. Susitikimas turėtų užtrukti dvi dienas.

Sovietai sulaukė tanklaivų. Spaudos agentūrų žiniomis, sovietų pakrančių sargybos Baltijos jūroje, netoli nuo Klaipėdos, suklaikytam tanklaivui su 80 tūkstančių tonų naftos krovinium, vis dar neleidžiama įplaukti į Klaipėdos uostą. Sovietų draudimas iškrauti Klaipėdoje iš Vakarų Lietuvai pasiūtą naftą yra užsienio apžvalgininkų aptariamas kaip žiaurus, nehumaniškas elgesys. Apžvalgininkai pastebi, kad net karinių konfliktų metu kariaujančios šalys leidžia civilius gyventojus apšaudyti būtiniausiais reikmenimis, bet sovietai akivaizdžiai nepaisė tų elementariausių humaniško dėsnių, neleidžia į Lietuvą ne tik naftos, bet kartais ir medikamentų siuntų.

Numirė Latvijos kardinolas. Popiežius Jonas Paulius II-sis, patyręs apie latvijos kardinolo Vaivods mirtį, pasiuntė užuojautos telegramą velionio Rygos ir Liepojos apaštalinio administratoriaus pavaduotojui vyskupui Cakul. Telegramoje Sventasis Tėvas dėkingai prisimena mirusio kardinolo uoliają apaštalinę veiklą. Kardinolo Vaivods laidotuvių pamaldas gegužės 28-ąją, Rygos katedroje. Velionis buvo laidojamas Aglonos šventovėje. Popiežiui laidotuvsė atstovaus Lenkijos primas kardinolas Glomp ir apaštalinis nuncijus ypatingiems pavedimam Sovietų Sąjungoje arkivyskupas Colasuonno, kuris dabar yra Maskvoje.

Popiežiui 70 metų. Gegužės 18 dieną, Popiežiui Jonui Pauliui II-ajam suėjo septyniasdešimt metų amžiaus. Gimtadienio proga Sventaji Tėvą pasiekė nesuskaitomi sveikinimai iš viso pasaulio kraštų, spauda, radijas ir televizija aptaria Karolio Wojtylos pontifikato svarbesniuosius bruožus - rūpinimasis Bažnyčios vienybe, Bažnyčios mokslo apsaugojimu nuo nukrypimų, teisingumo įtvirtinimu socialinėje, politinėje ir visose kitose gyvenimo srityse, žmogaus ir tautų teisių gynyba. Lietuviai šiandien drauge su visais geros valios žmonėmis meldžia Dievą, kad saugotų Popiežių, laimintų jų apaštalinę misiją ir veiklą Bažnyčios, tautų ir visos žmonijos gerovei.

Sventojo Tėvo septyniasdešimtojo gimtadienio proga, Lietuvos kardinolas Vincentas Sladkevičius pasiuntė Popiežiui tokio turinio telegramą: Savo bei visos Lietuvos vyskupų konferencijos, dvasininkijos ir bendruomenės vardu, siunčiu Jūsų Sventenybei karščiausius sveikinimus, nuolat meldžiu maloningai Dievą, prašydamas Jums ilgiausių ir išganingų metų, taip pat dangiškos malonės, globos atliekant Kristaus vietininko pareigas visuotinės Katalikų Bažnyčios gerovei ir klestėjimui. Pasirašė Vincentas kardinolas Sladkevičius Kauno Arkivyskupas.

TEVISKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mioldažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratas kaina metams \$25. Kituose kraštuose \$30. Atskiras numeris 50c. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$1.50. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taiso savo nuožiūra.

Published by Dr. Pranas Dauknyš
18 Henry St., Kensington 3031
President of the Lithuanian
Catholic Federation

Birželis - Tautos kančių simbolis

1941 metų birželio mėnesio viduryj sovietai pradėjo masinius nekaltų lietuvių išvežimus. Ilgainiui, kaip kad turėjo būti, birželio minėjimai virto visų žuvusių už Lietuvą pagerbimu, atseit mūsų tautos kančių simboliu.

Šiais metais mums tenka prisiminti ne tik žuvusius brolius, bet ir visą tautą nešančią sunkią sovietinės blokados našta. Pagerbti žuvusius ir kenčiančius minėjimuose neužtenka. Reikia padėti saviesiems. Galimybės tam yra ribotos, bet ir tokias privalom išnaudoti.

Kad blokada tęsiasi, kad Maskva nepradeda vesti derybų, kad nei viena šalis iki šiol nepripažįsta nepriklausomos Lietuvos, yra tik Baltųjų Rūmų politikierių kaltė. Jie parodo savo sugebėjimą apeiti Lietuvos tragiską padėtį reikalaujanti iš Maskvos kitų „svarbių“ koncesijų, kaip vienos mažumos emigracijos iš S. Sajungos, nors ir patys nežino, kur tuos emigrantus dėti. Taigi tiesioginiai iš pono Bush'o nieko neišgausim, išskyrus jo tipišką rankų mostelėjimą ir „svarbią“ veido išraišką, po kuria slepiasi politinio išmintingumo tuštuma. S. Amerikos lietuviams reikia kljubinti kongreso ir senato narių sąžines. Kad ir kaip galingas Amerikos prezidentas ne viską gali daryti savo nuožiūra. Reikalinga ir amerikiečių tautą informuoti apie tikrą dalykų padėtį ir apie daromas prezidento politines klaidas. Jis žaidžia pokerio partiją su vienintele Gorbačiovo korta, kuri pasirodo gali likti bevertė. Kongresas ir senatas galėtų jį išblaivyti. Sovietų vadui daug nereikėtų. Užtektų per telefoną priminti, kad jis nustotų kankinę Lietuvą savo sadistiška blokada, jei nori ekonominės paramos.

Yra kitas kelias padėti mūsų varginamai tautai. Mūsų ištekliai yra riboti, bet vis tik jų užtektų bent dalinai aprūpinti Lietuvą vaistais ir operacijom reikalinga medžiaga, kad ligoniai be reikalo neliktų be medicinos pagalbos. Vaistų, bent gerą kiekį, galim gauti veltui iš didžiųjų firmų pačioj Europoj. Galim užverbuoti organizacijas prisidėti prie šios humanitarinės pagalbos. Europoj jau yra surinkta jų geras kiekis. Belieka mums padengti transporto į Lietuvą išlaidas. Australijos lietuvių pirmieji prie to prisidėjo pasiūsdami gerą sumą iš Melbourne Lietuvos pagalbai fondo. Bet reikia ir reikės stambesnių sumų, kad užpildytumėm šią spragą.

Malonu ir graudu matyti, kaip mūsų senėm pensininkai drebančiom rankom deda jų sunkiai sutaupytus dolerius ant aukų Lietuvai stalo. Esame solidarūs beveik visu šimtu procentu, išskyrus tuos pavienius asmenis, kuriems Lietuva nerūpi. Mažutė Australijos lietuvių kolonija jau pradeda dėti antrąjį šimtą tūkstančių dolerių, kurie nėra niekur „šildomi“, bet vartojami tiesioginei pagalbai, kai tik pasitaiko pirma gera proga užsitikrinant, kad siuntiniai patektų į patikimas rankas jų paskirstymui Lietuvoje.

Tęskim šį aukų vaju. Lietuvai reikės pagalbos ir po blokados sustabdymo, nes Rusijoj nieko nėra. O kas važiuoja į mūsų šalį, turėtų pagalvoti, ar ne geriau nuvežti

Rašo Dr. Jonas Kunca

dovaną visai tautai, vietoj dovanų vien giminėm.

Kai mūsų išeivija parodo savo išmintinę duosnumą, kartais Lietuvos gelbėtojai čia atvykę vengia save apsunkinti kraštui būtinai rekalingais siuntiniais. Kartais asmeniniai interesai stovi aukščiau

Kada prasidės derybos su Maskva?

Iš lietuviškųjų šaltinių patiriama, kad lietuvių deputatų susitikimas su Gorbačiovu užtruko beveik vieną valandą. Goraciovas iš principo neprieštarauja, kad Lietuva išstotų iš TSRS, bet tam reikalingos derybos. Jom pradėti reikia sustabdyti kovo 11-osios akta. Goraciovas pabrėžęs: ne atšaukti, o pristabdyti, jeigu taip bus padaryta, Goraciovas pažadėjęs nedelsiant pradėti derybas, nutraukti ekonominę blokadą. Abi pusės sutiko, kad derybos, jeigu jos prasidėtų, tikriausiai, nebūtų lengvos. Vilniuje sakoma, kad, deja, per lietuvių atstovų susitikimą su Gorbačiovu neįvyko nuomonių suartėjimo. Pirmininkas Vytautas Landsbergis, užsienio žurnalistų paklaustas, ką manas apie Gorbačiovo pareiškimus, atsakė, kad nieko negalys pasakyti, kol jam nebus raštiškai pateikti konkretūs pasiūlymai. Apžvalgininkų įsitikinimu, Lietuvos Aukščiausioji Taryba turbūt nepriims Gorbačiovo reikalavimų. Apžvalgininkai taip pat atkreipia dėmesį į vieną būdingą sutapimą: Goraciovas priėmė Lietuvos ministrę pirmininkę kaip tik tuo metu, kai Maskvoje lankėsi Amerikos valstybės sekretorius, o susitikimas su lietuvių deputatais, įvyko prezidento Mitterando vizito išvakarėse. Leidžia manyti, kad Gorbačiovo rūpestis išspręsti Lietuvos problemą tēra propagandinio pobūdžio.

visos tautos gerovės. Bet, tikėkim, tai yra mažutės išimtytys dėl kurių mums reikia tik dar labiau suglausti Federacines ir išiesti duosnesnę pagalbos ranką vargstantiems broliam.

Tėbūna birželis ne vien mūsų tautos solidarumo simbolis, bet ir mūsų praktiškos pagalbos Lietuvai akcijos gera pradžia.

Lietuvos ministrę pirmininkę Prunskienę atvyko į Vakarų Berlyną, kur, galbūt, vėl susitiks su Federacines Vokietijos kancleriu Kohl'iu.

Derybų klausimu pasisakė prezidentas Goraciovas per įvykusį nelauktą susitikimą su keturiais Lietuvos deputatais - Bičkausku, Antanaičiu, Gudačiu ir Medvedevu. Užsienio spaudos agentūrų žiniomis, Goraciovas esmėje pasakęs, kad jo nepatenkina Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos priimtas nutarimas pristabdyti derybų laikotarpiui kai kuriuos iš kovo vienuoliktos dienos akto kylančius jo realizavimo veiksmus ir sprendimus. Lietuva turinti sustabdyti nepriklausomybės atkūrimo aktą ir tuomet už dviejų metų jai būsianti suteikta nepriklausomybė. Vis pagal spaudos agentūrų informacijas, Goraciovas taip pat pažadėjęs panaikinti ekonomines sankcijas prieš Lietuvą, jei nepriklausomybės aktas bus sustabdytas. Priešingu atveju, Goraciovas pagrasinęs įvesti Lietuvoje prezidentinę valdžią. Remdamasis turimomis galiomis, rašo agentūros, Goraciovas tuo atveju teoriškai galėtų paleisti laisvai tautos išrinktą Parlamentą ir vyriausybę, pavesti Kremliams paskirtiems pareigūnam valdyti Lietuvą ir net įvesti Lietuvoje karo stovį.

LRTV

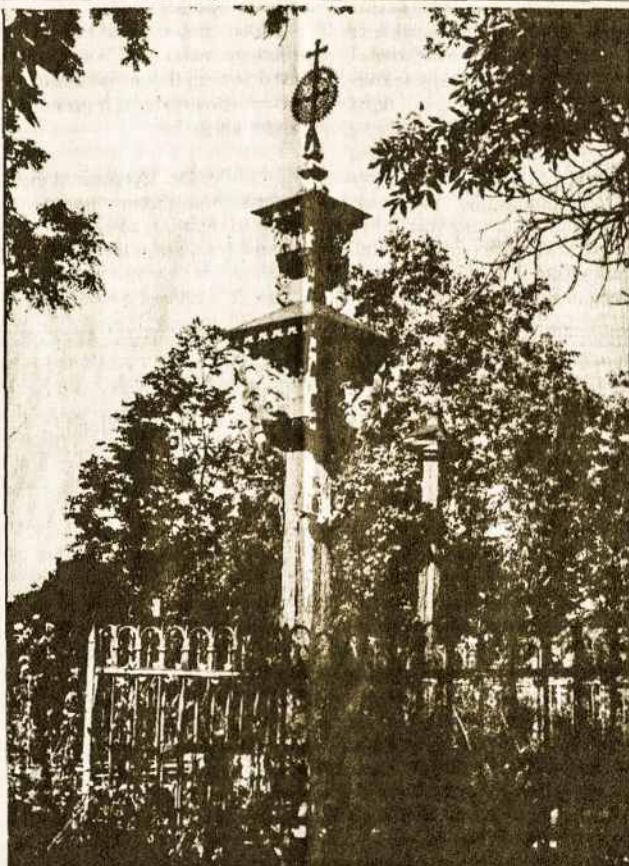
Lietuva nenusileidžia

P astarosiomis dienomis, visų didžiųjų Italijos laikraščių primieji puslapiai mirga stambiomis Lietuvą liečiančiomis antraštelėmis. Lietuva nenusileidžia, rašo Romos dienraštis Il Messaggero ir priduria: Vilniaus Parlamentas neatšaukia nepriklausomybės paskelbimo ir kviečia Gorbačiova užmegzti derybas su Lietuva. Milano dienraštis Il Corriere della Sera gausias informacijos apie Lietuvą pristato antrašte: Lietuva prašo taikos: Vilnius neatsisako nepriklausomybės bet siekia susidariusią padėtį išvesti iš aklovietės. Dabar atėjo Kremliaus eilė santykiuose su Lietuva pasirinkti tarp dialogo ir reikalavimo, kad lietuviai besąlyginiai pasiduotų. Torino dienraštis La Stampa išspausdino antrašte: Lietuva ištiesia ranką: ji sako - atgal negrįšime, bet kviečia Maskvą į derybas. Plačiausiai skaitomas Romos dienraštis La Repubblica rašo: Lietuva siūlo Maskvai kompromisinį sprendimą, bet neatsisako nepriklausomybės. Dienraščio La Repubblica vedamasis straipsnis yra skirtas taip pat Lietuvai. Straipsnio autorius Sandro Viola, neseniai lankęsis Lietuvoje, aiškina skaitytojams, kad Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas nėra kažkokios nacionalistinės retorikos reiškinys, bet šaltai ir giliai apgalvotas žingsnis: lietuviai yra pasiryžę pasitarukti iš Sovietų Sąjungos dar prieš jos neišvengiamą sugriuvimą, jie nori išskoti iš traukinio, kuris visu greičiu lekia budęgnės kryptimi. Italijos komunistų dienraštis L'Unita išspausdino antrašte: Vilnius - žingsnis po žingsnio į priekį. Landsbergis sako, kad Lietuviai nenori pakenkti pertvarkai. Tai, galbūt atveria duris derybom. Vedamajame straipsnyje Italijos komunistų dienraštis pažymi, kad lietuviams yra užtikrinta teisė laisvai apspręsti savo likimą. Nėra kitos išeities. Susikirtimas taip lietuvių ir Maskvos būtų žalingas abiem pusėm - Lietuvos nepriklausomybės šalininkam ir Gorbačioviui. Visi Italijos laikraščiai informuoja apie nuosaikų Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos atsakymą į Gorbačiovo ultimatyvą reikalavimą, kad būtų atšaukta Lietuvos nepriklausomybės deklaracija, reiškia nuomėnė, kad šis atsakymas ir kiti nuosaikūs Vytauto Landsbergio pareiškimai sumažino įtampą tarp Vilniaus ir Maskvos. Tai stiprina viltis, kad Lietuvos klausimas galės būti išspręstas dialogo ir derybų keliu.

LRTV

Prancūzijos spaudos konferencija

Prancūzijos respublikos prezidentas Mitterand'as, Maskvoje kalbėdamas spaudos konferencijoje, kurioje dalyvavo ir Goraciovas, dar kartą paragino lietuvius ir sovietinę valdžią užmegzti tarpusavio dialogą, tačiau pažymėjo, kad jis pats neketina prisiiinti tarpininkavimo misijos. Apžvalgininkai šia proga pastebi, kad Mitterando ir kitų valstybininkų pageidaujamas dialogas tarp Maskvos ir Vilniaus vis dar neužsimezga ne dėl lietuvių kaltės, kurie jau pakartotinai pasisakė, kad yra pasirengę visais klausimais derėtis su sovietiais, bet dėl to, kad sovietinė valdžia atsisakė sėstis su lietuviams prie derybų stalo. Tad kvietimu užmegzti derybas tenka labiau kreiptis į Maskvą, negu į Lietuvius.

Dvystogis kryžius, pergyvenęs tikinčiųjų persekiojimus ir išlikęs Biržų rajono Kirkilų kaime

TSRS, Maskva. Kremlius

Sovietų Sąjungos Prezidentui Michailui Gorbačioviui

Mes, buvę sovietinio lagerio ŽCh 385/3-5 politiniai kaliniai, su dideliu džiaugsmu sutikome žinias apie trijų TSKP gensekų - Brežnevo, Černenko ir Andropovo mirtį. Mes su džiaugsmu sutikome Jūsų atėjimą į aukščiausiąją valdžią, Jūsų paskelbtas persitvarkymo ir viešumo idėjas ir Jūsų pradėtas vykdyti reformas, kurių pasekmėje ir mes visi, neatlikę visos bausmės, išjome iš lagerių ir kalėjimų.

Jūsų pastangas demokratizuoti Sovietų Sąjungą sveikino visi Sovietų Sąjungoje gyvenantys žmonės, kurių mąstysena dar nebuvo atbukusi. Jumis žavėjosi pasaulis, tikėdamas kad Jūs esate tikras demokratas, daug padaręs tarptautinių santykių įtampos sumažinimui.

Deja, dėl Jūsų kaltės dabar padėtis keičiasi Jūsų nenaudai. Nedemokratinis būdu įgijęs neribotą diktatoriaus valdžią, ją išmėginote nepriklausomybės atstatymą paskelbusioje Lietuvos Respublikoje. Melas pasauliui, kad Sovietų Sąjunga nenaudos jėgos Lietuvos Respublikoje, dabar visiems yra akivaizdus. Kolonistų ir vietinių lietuvių tautos išgamų padedamas, Lietuvos Respublikai dabar naudojate smauglio metodą - „be kraujo praliejimo“.

Jūs ignoruojate TSRS Konstituciją, leidžiančią sąjunginėms respublikoms iš TSRS išstoti. Jūs dabar tapote neakivaizdiniu Stalino-Hitlerio 1939 metais susitarusį dėl Lietuvos prijungimo prie TSRS slauto suokalbčio sąjungininku, nors tais metais ką tik buvote pradėjęs mokslus pradžios mokykloje. Jūsų „pranašingi“ žodžiai, jog lietuviai pirmieji paragaus suverenumo „skoni“ jau pilodos. Tačiau tas Jūsų absoliučios galios išmėginimas Lietuvoje pasibaigs tuo, jog igysite Stalino II-jo pravarde.

Vakarai, tikėdami jog esate demokratas, labai nori Jums padėti išsilaikyti Sovietų Sąjungos valdžios viršūnėje. Tikėtai dėl to jie dabar delsia pripažinti nepriklausomą Lietuvos Respubliką ir jos naują vyriausybę, kad Jums nepakenktų įvykdyti demokratinis Sovietų Sąjungos pertvarkymus. Kaip tie „demokratiniai“ pertvarkymai vykdomi, dabar visas pasaulis mato ir jo simpatijos dabar Lietuvos, nebe Jūsų pusėje.

Tardymų metu KGB pareigūnai man aiškino, kad Lietuvos atsiskyrimą nuo TSRS gali nuspręsti tikėtai Lietuvos TSR Aukščiausioji Taryba. Taryba, remiama absoliučios daugumos Lietuvos gyventojų, paskelbė nepriklausomybės atstatymą 1990 m. kovo 11 dieną. Jūs į tai

sureagavote karine jėga, provokacijomis, šantažu ir represijomis.

Dabar pasaulis mato tikrą Jūsų toli gražu nedemokratišką veidą. Lietuva, Jūsų įsakymu trečią kartą sovietų okupuota, vis tik nepraranda vilties, kad Jūs, kaip naujo galvavimo žmogus ir vadovas, Lietuvos Respublikos atžvilgiu padarysite protingas išvadas ir leisite lietuviams savo gimtajame krašte gyventi ir tvarkytis taip, kaip jie nori. Lietuvos grįžimas į pirmąją pavergtą, beteisio ir užguito krašto padėtį jau nebeįmanomas. Nuvertę dabartinę teisėtą būdą išrinktą Lietuvos Respublikos vyriausybę, Jūs pakartosite 1940 metų Lietuvos „laisvanoriško prisijungimo“ prie Sovietų Sąjungos melą, kuris Jums pačiam buvo ir yra labai gerai žinomas.

Viliuosi jog suprasite, kad Jūsų dabar vykdoma akcija prieš Lietuvos Respubliką, jos vyriausybę ir Lietuvos gyventojus galų gale atsisuks prieš Jus ir Sovietų Sąjungą.

Vytautas Skuodis

Lietuvos Helsinkio grupės ir tarptautinės organizacijos Democracy and Independence narys.
Cikaga, JAV

1990 m. kovo mėn. 31 d.

JAV Prezidentui George Bush

Baltieji Rūmai, Washington D.C.

Gerbiamas Prezidente,

Lietuvių tauta 50 metų pasitiekė Amerika ir buvo dėkinga jai už tai, kad ji nepripažino sovietų 1940 metais įvykdyto Lietuvos Respublikos įjungimo į Sovietų Sąjungą, panaudojant klastą ir jėgą. Tai suteikė daug moralinių jėgų įvairiais būdais vesti kovą su okupantu, siekiant Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo.

Tai, kad po II-jo Pasaulinio karo sovietai okupavo Lietuvą antrą kartą, buvo laikoma Amerikos vyriausybės klaida. Ji Lietuvai kainavo daugiau kaip 300 tūkstančių kruvinių aukų. Pasauliui liko ilgai užsitęsęs šaltasis karas.

Kai š.m. kovo mėn. 11 dieną demokratinis būdu išrinktoji Lietuvos TSR vyriausybė, remiama absoliučios Lietuvos gyventojų daugumos paskelbė Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimą, Jūs, Prezidente, šitam istoriniam įvykiui likote abejingas. Tuo Jūsų abejingumu sovietai pasinaudojo ir formaliai pradėjo trečią Lietuvos okupacijos etapą, panaudodami karinę jėgą ir kitas prievartos priemones. Paralyzuodami Lietuvos Respublikos teisėtus vyriausybės veikimus, jie siekia ją nušalinti ir pastatyti sau palankią marionetinę vyriausybę, sudarytą iš kitataučių kolonistų-šovinistų ir vietinių išgamų. Jums, Prezidente, už tai tenka asmeninė atsakomybė ne vien prieš visą lietuvių tautą, bet ir prieš pasaulį.

Savo parodytu abejingumu Lietuvai Jūs dabar išsižadate laisvės idealo, kurio sargyboje buvo Amerika. Jūsų tikėjimas, kad tik vienas Gorbačiovas Sovietų

Sąjungoje gali būti demokratijos nešėju, yra apgaulingas. Dabartinės Lietuvos Respublikos dramoje morališkai ir politiškai remdamas nedemokratinis būdu išrinktą Sovietų Sąjungos diktatorių, Jūs išduodate demokratiją.

Jūs kartojate tą pačią klaidą, kurią Amerikos vyriausybė padarė baigiantis II-jam Pasauliniam karui.

Visą tai tvirtinu aš - JAV pilietis nuo 1929 metų. Gimęs Čikagoje kaip Benedict Scott, Lietuvoje tapęs Vytautu Benediktu Skuodžiumi, 1940-1979 metais gyvenęs sovietų okupuotoje Lietuvoje ir patiręs visus tos okupacijos baisumus, buvęs Vilniaus universiteto geologijos profesorius, už kovą dėl žmogaus teisių ir Lietuvos laisvės 1980 metais suimtas ir nuteistas 12

metų lagerio ir tremties į Sibirą bausmėmis, nuo 1987 metų gyvenantis Jungtinėse Amerikos Valstijose, Čikagos mieste.

JAV vyriausybės naujai išduotos Lietuvos reikalai privers mane sugrįžti į okupuotą Lietuvą toliau tęsti kovą už Lietuvos laisvę, kad nors tokiu būdu išpirkčiau savo, kaip JAV piliečio gėdą.

Jūsų žiniai, prie šio laiško prijungiu mano š.m. kovo 31 d. laiško Sovietų Sąjungos prezidentui M.Gorbačioviui kopiją ir jos vertimą į anglų kalbą.

Dr. Vytautas Skuodis
Lietuvos Helsinkio grupės ir tarptautinės organizacijos „Democracy and Independence“ narys.
Cikaga, IL, 1990 m. kovo mėn. 31 d.

Prunskienės pasikalbėjimas su Italų dienraščiu

Italų dienraštis „Il Corriere della Sera“ išspausdino telefonu priimtą interviu su Lietuvos ministre pirmininke Kazimiera Prunskiene.

Į žurnalisto klausimą: ką mananti apie Maskvą ištikimos kompartijos atstovų Gorbačioviui reikiama raginimą, kad jis Lietuvoje įvestų prezidentinį režimą, Prunskienė atsakė: „Toks pasikėsinimas būtų niekas kita, kaip nauja, jau kelinta iš eilės Lietuvos okupacija, tik pridengta prezidentinių įgaliojimų kauke. Gorbačiovas tokiu arveju net negalėtų mėginti pasiteisinti, nes Lietuvos deputatai nedalyvavo jo išrinkime prezidentu. Be to, - pridūrė ministrė pirmininkė, -

Prunskienė Maskvoje

Lietuvos ministrė pirmininkė Kazimiera Prunskienė teigiamai vertina Maskvoje įvykusį jos susitikimą su prezidentu Gorbačioviu ir ministru pirmininku Ryžkovu. Jau vien tai, kad šis pokalbis įvyko, pasakė ji, reiškia pajudėjimą iš pradinių pozicijų, tai didelis žingsnis pirmyn. Prunskienė pažymėjo, kad abiejų šalių nusistatymai dabar nėra tokie griežti, kaip anksčiau, ir tai duoda vilčių dialogo keliu išspręsti tarp Vilniaus ir Maskvos susidariusią krizę. Ministrė pirmininkė taip pat pasakė, kad Vilniuje numatoma sušaukti Aukščiausiosios Tarybos posėdį, kuriame turėtų būti svarstomas pasiūlymas laikinai sustabdyti Parlamento po kovo vienuoliktos dienos Parlamento paskelbtų įstatymų galiojimą. Jei Maskva teigiamai įvertins Parlamento sprendimą šiuo klausimu, susidarys galimybė užmegzti su sovietine valdžia derybas. Prunskienė, betgi, pabrėžė, kad Lietuvos siekiai kompromisiniu būdu išspręsti krizę, anaipol nereiškia nepriklausomybės atsisakymo ar sugrįžimo į padėtį, kuri buvo prieš kovo vienuoliką dieną.

Kazimiera Prunskienė Maskvoje pasimatė su Norvegijos, Danijos, Didžiosios Britanijos ir Kanados ambasadoriais. Popietiniu metu turėjo įvykti jos pasimatymas su Maskvoje esančiu Amerikos Valstybės sekretorium Baker'iu, kuris, kaip pastebi spaudos agentūros, prieš kelias dienas žurnalistam pažymėjo, kad tebesitęsianti Pabaltijo krizė meta šešėlį ant greitai įvyksiantčio amerikiečių ir sovietų viršūnių susitikimo. Kaip pastebi apžvalgininkai, Gorbačioviui labai rūpi šio viršūnių susitikimo sėkmė. Jausdamas, kad galis pakenkti susitikimo eigai, jei Pabaltijo krizės nepajudės iš mirusio taško, Gorbačiovas, galbūt ir ryžos pagaliau susitikti su Lietuvos ministre pirmininke, Apžvalgininkai sako, jog dabar sunku numatyti, ar Prunskienės susitikimas su Gorbačioviu tikrai patarnaus Lietuvos krizės sprendimui. Gorbačiovas, tiesa, pasakė, kad Kremlius yra pasirengęs iširti visas galimybes susidariusiai krizei su Lietuva išspręsti, bet, antra vertus, pakartojo Lietuvai nepriimtina reikalavimą, kad krizė turi būti sprendžiama sovietinės Konstitucijos rėmuose. Kitais žodžiais tariant, Lietuva turinti panaikinti ar bent įšaldyti nepriklausomybės atkūrimo deklaraciją. Šiuo žvilniu reikalavimu, pastebi apžvalgininkai, Kremlius pakartotinai paniekina tautos per laisvai išrinktus atstovus pareiktą valią gyventi laisvėje ir nepriklausomybėje.

Prezidento Bush'o pareiškimas. JAV prez. Bush'as pareiškė, kad per susitikimą su prez. Gorbačioviu jis dar kartą iškels Lietuvos teisę į laisvą apsisprendimą. Britų televizijai BBC duotame interviu atsakydamas į žurnalisto klausimą, ar Lietuvos problema nesutrukdys derybų dėl nusiginklavimo, prezidentas atsakė, kad JAV įsipareigojimas už Lietuvos laisvę neprieštarauja amerikiečių siekiam susitarti su Maskva ginkluotės apribojimo reikalu. Prezidentas dar pažymėjo britų televizijos žurnalistui, jog daug žmonių JAV yra giliai susirūpinę tuo faktu, kad tarp Lietuvos ir sovietinės valdžios dar neuzsimezgia derybos.

LRTV

Elektrėnai sulaukė ir kitokios šviesos

Ne taip seniai būriai Elektrėnų mieste ir jo apylinkių gyventojų, nepaisydami nei kartais pabjurusiu orų, nei kai kieno pašlijusios sveikatos, pėsčiomis ir kitokiais būdais traukė į kaimyninę Kietaviškių ir Vievio bažnyčias. Ir štai atėjo 1988 metų gruodžio 16 diena, laikoma Elektrėnų parapijos kūrimosi užuomazga. Į šį atmintiną steigiamąjį susirinkimą atėjo daugiau nei šimtas tikinčiųjų, o už bažnyčios statymą pasirašė 1682 žmonės. Po mėnesio valdžios įstaigos oficialiai įregistravo Elektrėnų religinę bendruomenę ir leido statyti bažnyčią, kurios komitetą sudaro 25 nariai, pirmininkas - Povilas Senavaitis.

Pirmasis 1989 metų sekmadienis jau įėjo į Elektrėnų parapijos istoriją. Tą dieną miestelio, kuriame gyvena apie 18 tūkstančių žmonių, valgyklos salėje buvo paaukotos pirmosios šventas Mišios.

Susirinko apie keturis šimtus žmonių. Vėliau pamaldoms buvo leista naudotis Elektrėnų komunalinių įmonių kombine, kur lig šios dienos ypač gausiai žmonių susirenka sekmadieniais.

Jaunojo klebono kunigo Jono Sabaliausko pastangos nenuėjo veltui. Į pamaldas susirenka ne vien tik miestelio gyventojai, kurių didžiama anksčiau gal atėdavo vien tik iš smalsumo. Dabar čia esti ne tik pamaldos, bet ir įdomių susitikimų su labdaros organizacijų, atstovais, aktorais, su Sovietų Sąjungos liaudies parlamento nariu prof. Julium Juzeliūnu, dažnai savo kalbose ir visu gyvenimu pabrėžiančiu dvasingumą ir tautiškumą. Elektrėniškiai susipažino ir su įžymiu tautiečiu iš JAV Vytautu Kazimieru Jonynu. Gal tai viena iš priežasčių, kodėl, šios parapijos bažnyčioje gausėja ir jaunų veidų.

1990 m. sausio 15 d. Kaišiadorių vyskupas Juozas Matulaitis galutinai įteisino ir patvirtino Elektrėnų parapiją, nustatė jos ribas. Taigi Elektrėnų parapija jau gavo pilnas juridines teises. Jos gyvenimas jau pradėjo normalia vaga tekėti. Bažnyčios bendruomenės komiteto narys jau suorganizavo ir vadovauja bažnyčiniam jaunimo chorui. Iškilmingo parapijos įkūrimo proga paaukotos pirmosios šv. Mišios už jaunimą. Šitaip pradėjo gyvuoti jauniausia tiek savo amžiumi, tiek gal ir gyventojų jaunumu Lietuvos parapija.

Idomu, kad čia klebono pastangomis įkurtos įvairiems reikalams tvarkyti tarybos, stengiamasi atrasti bendrą kalbą su jaunimu, moksleiviais. Taigi nemaža dėmesio skiriama vidinės bažnyčios gyvenimui.

Na, o išorė nemaža rūpesčių sudarė. Surengtame bažnyčios pastato projekto konkurse dalyvavo keturios architektų grupės. Geriausias pripažintas H. Silgalio, A. Cėkanausko, P. Krūvelio projektas, prie kurio prisidėjo ir svečias iš užsienio - Vytautas Kazimieras Jonynas, Europoje ir Amerikoje pastatęs apie tris šimtus bažnyčių. Regis, neblogai parinkta ir bažnyčiai vieta, ant kalnelio, kaip

lig šiol darydavo mūsų tėvai ir prabočiai. Dabar kaupiamos statybinės medžiagos, renkamos aukos, deramasi su globėjais ir rėmėjais - Lietuvos elektrine ir Vievio paukštynu. Statybos rengiamasi pradėti 1990 metų pavasarį.

Nemaža Elektrėnų tikinčiųjų yra buvę Sibiro tremtiniai. Prie būsimosios bažnyčios ketinama pasodinti Tremtinių alėja, o bažnyčioje įrengti tremtinių koplyčia. Taigi Elektrėnai keičia savo pirmąjį gėdingą epiteta: miestu be Bažnyčios jau daugiau jo nebegalėsime vadinti.

Kazys Sliužas

Koks bus atsakymas Gorbačioviui?

Kaip praneša užsienio spaudos agentūros, Lietuvos Parlamentas atmetė Gorbačiovo pasiūlymą įšaldyti Lietuvos nepriklausomybę, kad tuo būtų sudarius sąlygas derybų su Maskva užmezgimui. Lietuvos parlamentarų įsitikinimu, nepriklausomybės įšaldymas prastų padėtį susidariusią po prievartinio Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą prieš penkiasdešimt metų. Parlamentarai, betgi, išreiškė nuomonę, kad galima būtų pristabdyti arba laikinai įšaldyti nepriklausomybės įtvirtinimo veiklą, po kovo vienuoliktos dienos paskelbtų įstatymų galiojimą su sąlyga, kad bus atitinkamos tarptautinės garantijos ir nebus liečiama nepriklausomybės atkūrimo deklaracija. Šis Lietuvos Parlamentarų nusistatymas tėra patariamasis pobūdžio, rašo spaudos agentūros, nes diskusijos dėl atsakymo į Gorbačiovo pasiūlymus tebevyksta Aukščiausiosios Tarybos posėdžiuose ir komisijose. Pagal turimas informacijas Aukščiausioji Taryba ir vyriausybė parengs galutinį atsakymą Gorbačioviui. Pati ministrė pirmininkė Prunskienė paragino Aukščiausiąją Tarybą neskubėti su atsakymu, ji gerai apmąstyti, kad iš vienos pusės, pilnai apsaugojus Lietuvos interesus, o iš kitos - neužkertus kelio galimom derybom su Maskva Lietuvos problemai išspręsti.

Tarptautinė spauda plačiai paminėjo Amerikos valstybės sekretoriaus Baker'io pareiškimą, padarytą pasibaigus pokalbiams su

sovietinės valdžios viršūnėmis. Valstybės sekretorius pakartojo, kad patiem lietuviams tenka nustatyti savo politiką Maskvos atžvilgiu. Tačiau, kokia bebūtų toji politika, pasakė valstybės sekretorius, Jungtinės Amerikos Valstybės ir toliau visada rems lietuvių tautos troškimus ir siekimus, kaip juos nuosekliai ir tvirtai rėmė per pastaruosius keturiasdešimt metų. Sovietų užsienio reikalų ministras Shevardnadzė, iš savo pusės, patvirtino, jog atsakingi amerikiečių pareigūnai pasakė sovietinės valdžios atstovam, kad jei padėtis Pabaltyje susikomplicuo, tai galėtų pakenkti amerikiečių ir sovietų santykių vystimuisi. Galop, pažymėtina, kad prezidentas Bush'as viename susitikime su studentais kalbėdamas apie amerikiečių ir sovietų santykius viršūnių susitikimo išvakarėse, apie problemas, dėl kurių jau susitarta ir kurios dar nėra išspręstos, užsiminė apie Lietuvą, pasakė, kad Lietuvos klausimas galėtų, jo žodžiais tariant, aptemdyti viršūnių susitikimą. Prezidentas šia proga labai teigiamai įvertino Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininko Vytauto Landsbergi laikyseną, pasakė, kad jis sumaniai, veda tautą į nepriklausomybę, sugretino Landsbergi su žymiaisiais šių laikų laisvės gynėjais velioniu akademiku Sacharovu, profsąjungos „Solidarumas“ lyderiu Walensa ir Čekoslovakijos prezidentu Havel'iu.

LRTV

JAV Senato rezoliucija už Lietuvos nepriklausomybę

1990 m. kovo 23 d. JAV Senatas (drauge su Atstovų Rūmais) vienbalsiai (93-0) priėmė rezoliuciją už Lietuvos „nepriklausomybę ir demokratiją“. Ankstesnė rezoliucija, raginanti prezidentą bematant pripažinti naują lietuvių vyriausybę ir užmegsti su ja santykius, buvo kovo 21 d. atvesta (59-36). Reuter'io žiniomis, keli senatoriai pareiškė, kad Bush'o administracijos atstovai (Brent Scowcroft ir Lawrence Eagleburger) telefonu ragino senatorius nebalsuoti už tą tvirtesnę rezoliuciją.

Senato respublikonų vadovas Robert Dole aiškino senatoriams, kad Maskva galėjo klaidingai suprasti ankstesniąją rezoliuciją ir „jei taip būtų įvykę, pasekmės būtų buvusios tragiškos.“ Dole pabrėžė, jog „mes norim, kad sovietų valdžia suprastų šį pagrindinį dalyką: jei jie prievarta paneigs lietuviams teisę apspręsti savo pačių likimą, tai turės rimtų pasekų JAV-Sovietų santykiams.“

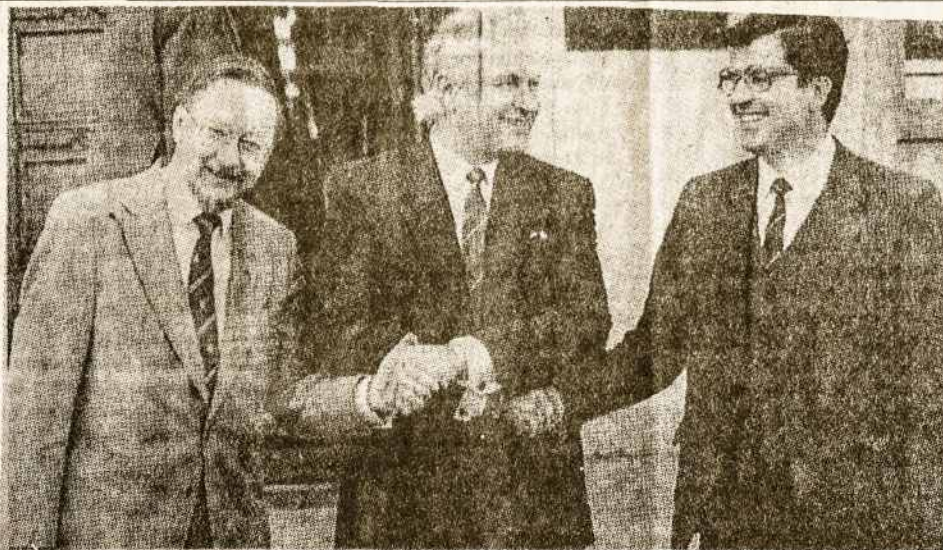
Priimtoji rezoliucija apžvelgia pastarųjų savaitų įvykius, pagiria lietuvių už nepriklausomybės paskelbimą, ir ragina JAV prezidentą atsižvelgti į išrinktos Lietuvos vyriausybės prašymą ją pripažinti.

(ELTA)

Rumunijos nauja tautinė šventė

Naujosios rumūnų valdžios sprendimu, gruodžio dvidešimt antroji, tai yra ta diena, kai buvo nuverstas diktatorius Ceausescu, nuo šiol bus kasmet atžymima kaip tautinė šventė. Vakarų pasiekiančiomis žiniomis, Rumunijoje įsikūręs tautinio gelbėjimo frontas vis stipriau įsitvirtina valdžioje. Frontas jau paskyrė ministrą pirmininką ir septynis naujosios vyriausybės narius, taip jų kultūros ministrą Andrei Plesu, žinomą Ceausescu režimo priešinininką. Taip pat nuspręsta, kad valstybė nuo dabar vadinsis paprastai Rumunija, o ne Rumunijos socialistine respublika. Svarstomas pasiūlymas panaikinti Konstitucijos straipsnį, skelbiantį komunistų partijos vadovaujama vaidmenį. Po keturiasdešimties metų, Rumunijoje pradeda kurtis nekomunistiniai sąjūdžiai ir partijos. Jau atsikūrė ūkininkų partija, įsisteigė demokratinė ekologininkų partija ir demokratų partija. Kai kur, tačiau, vis dar pasireiškia buvusio prezidento Ceausescu šalininkai, liūdnai pagarsėjusių saugumo dalinių kariai. Bukarešte prie valstybės televizijos ir komunistų partijos centro patalų dar įvyko susišaudymai su užsilikusiais saugumiečiais. Bet naujajai santvarkai besipriešinančių saugumiečių beliko labai mažai. Buvusio diktatoriaus sūnus ir dukterė buvo areštuoti prieš kelias dienas ir buvo suimti Ceausescu sesuo su sūnum ir viena broliene. Ceausescu brolis buvo surastas pasikoręs Rumunijos ambasados Vienoje rūsyje. Vienoje jis gyveno du dešimtmečius ir, sakoma, kad iš čia vadovavęs rumūnų šnipų ir teroristų tinklui Vakaruose.

LRTV

Baltijos valstybių prezidentai, atnaujinę 1934 m. Pabaltijo santarvę. Iš kairės: Lietuvos prezidentas VYTAUTAS LANDSBERGIS, Estijos - ARNOLDS RUUTEL, Latvijos - ANATOLIS GORBUNOVAS

Istoriniai birželio įvykiai

Birželio mėnuo Lietuvos istorijoje primins skausmingus ir tragiškus įvykius, kurie palietė mūsų tautą. Penkiasdešimt metų besitęsianti okupacija šį mėnesį turėtų nulemti Lietuvos ateitį.

Lietuva negalėjo apsaugoti savo teritoriją nuo didelių nedraugiškų kaimynų. 1938m. Europos politiniai - kariniai įvykiai Lietuvai sukėlė didelį pavojų. Sovietų Sąjungos reikalavimas įsileisti Raudonosios Armijos įgulus sukėlė nerimą ir baime. Dalis visuomenės ir vyriausybės narių samprotavo, kad Sovietų Sąjungos komunistinė santvarka yra pasikeitusi.

1940m. birželio pradžioje Sovietų Sąjunga pareikalavo Lietuvos vyriausybės pakeitimo, o birželio 15d. Raudonoji Armija peržengė Lietuvos valstybės sieną. Ginkluoto pasipriešinimo nebuvo. Apgailėtina, kad skaudžių įvykių išvakarėse Ministerių kabineto nariai nesutarė dėl egzilinės vyriausybės sudarymo ir nepritarė prezidento pasiūlymui kartu apeisti kraštą. Po kelių savaičių pradingo du tūkstančiai žymesnių asmenų. Tik dabar paaiškėjo kiek Sovietinis komunizmas yra pasikeitęs.

Plito gandai apie artėjantį karą su Vokiečiais. Buvo pastebėta, kad prekinį vagonų langeliuose įtaisoma apsauga. Kaune ir kitur pastebėta atvykusių milicininkų, o Kaune Vileišio aikštėje atsirado daug sunvežimų.

Birželio 14 dieną anksti ryte prasidėjo žmonių deportacija. Birželio 22 dieną Vokietija pradėjo karą prieš Sovietų Sąjungą. Staigus vokiečių smūgis Raudonąją Armiją palaužė. Neorganizuoti mūsų partizanai persekiojo netvarkingai bėgančius sovietus. Partizaninė veikla sukėlė neproporcingai didelį aukų skaičių.

Vokiečių okupacijos metais Lietuva pergryveno sunkius laikus. 1944m. birželio 6 dieną Sąjungininkų armija išsikėlė Prancūzijoje. Didelio masto invazija žadėjo Vokietijos greitą žlugimą, karo pabaigą ir laisvę Lietuvai. (1934m. birželio 6d. Kaune kariškiai bandė sukilimu pakeisti Lietuvos Vyriausybę). 1944m. birželio 22d. Raudonoji Armija pradėjo didelį puolimą ir greitai artėjo prie Lietuvos. Skaudūs neseni prisiminimai (lygiai prieš 3 metus) reikalavo greito apsisprendimo. Daugelis nutarė laikinai pasitraukti nesvetingon Vokietijon. Daugelis tačiau tėvynės apeisti nesiryžo. Gal daugelis būtų apsisprendę, jei būtų žinoję, kad Lietuva atiteks Sovietams.

Pasiruošę numatomai trumpalaikiai sovietinei okupacijai, dalis lietuvių pasitraukė į miškus ir susibūrė į ginkluotus dalinius. Netrukus specialūs sovietų saugumo daliniai pradėjo valymo akciją. Be užnugario aprūpinimo ir silpnai ginkluoti partizanai savo veiklą apribojo pamiškės vietovėse, trukdydami kolektyvizacijai bei terorizuodami aktyvius pareigūnus. Partizanų eiles papildė vengia mobilizacijos. Masinių deportacijų metu partizanai sabotuoti geležinkelio neįstengė. Eilę metų trukęs pasipriešinimas pareikalavo daug aukų (spėjama žuvo apie 30,000 laisvės kovotojų).

Okupacijai švelnėjant 1989m. birželio 15d. Lietuvoje viešai buvo paminėtas tautos genocidas. Iki šiol

laiko nežinoma kiek tūkstančių lietuvių paliko amžino įšalo žemėje. Sovietinis režimas sunaikino Lietuvos inteligentiją, aktyvius patrijotus, ūkininkus. Pasitraukusieji ir prievarta patekę Vokietijon išvengė Sibiro ir prisidėjo prie tėvynės laisvinimo.

1990m. kovo 11d. paskelbus Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo aktą, nenumatyta

Maskvos reakcija. Prasidėjo politinė, dvasinė ir ekonominė blokada. Vakari mus rems tik tiek, kiek jiems bus naudinga. Mūsų ginklas yra istorinė tiesa, ištvėrmė ir reali politika. 1940m. birželio mėn. surežisuoto seimo nutarimai nepasikeičia. 1990m. birželio mėnuo žada taikingą išeiti ar trečią okupaciją?

C. Vištakas

LSS RAJONO VADIJA

Lietuvių Skautų Sąjungos Australijos Rajono Vadija dar su keliais Stovyklos Rengimo komiteto nariais, viso 13, posėdžiavo Parapijos namuose Kensingtone, pirmininkaujant Rajono Vadui j.v.s. fil. Vytautui Vaitkui birželio 7d. Skautų Fondo pirmininkas Dr Arūnas Staugaitis išklė klausimą, papildyti vieną Fondo nuostatą, kas atsitiktų su kapitalu, kai Fondas likviduotųsi. Buvo įvairių pasiūlymų ir nutarta kad tokiu atveju kapitalas pereina į Australijos Lietuvių Fondą. Rajono Vadas pateikė daug žinių iš Lietuvos Skautų Sąjungos veiklos, kai su jos vadovybe užmezgė plačius ryšius. Kai vykstama sovietų blokada Lietuvoje, suvaržytas išvykimas ir atvykimas į Lietuvą, tad ir skautų stovyklos šią vasarą Lietuvoje vyks tokiose vietose, į kurias galima nuvažiuoti tik traukiniais. Rajono Stovyklos rengimo komiteto pirm. Petras Surna pateikė būsimos Rajono Stovyklos ženkliuko keletą projektų, kuris tinkamiausias dar palikta 4 savaitėm apsvarstyti Rengimo komitetui ir tada Rajono Vadija tars savo sprendžiamą žodį. Rajono stovyklai jau surasta stovyklavietė pas ukrainiečius prie okeano Anglesea, tik 20 minučių kelio nuo Geelongo. Ten yra net ir olimpinis maudymosi baseinas, apie 140 asmenų gali miegoti barakuose. Stovykla prasidės 1991m. sausio 2d. ir ji baigsis sausio 12d. Rajono Stovyklos Rengimo komitetą sudaro: Petras Surna, Linas Seikis (jė abu pirmininkai), Rasa Statkuvienė, Narcizas Ramanuskas, Juozas Lukaitis, Gintaras Simkus, Audra Simkutė, Marius Baltutis, Lukas Zdanis, Vija Gaidelytė, Aidas Antanaitis ir naujai pakviestas Jonas Rukšėnas.

Šiais metais vyks Lietuvių Skautų Sąjungos vadovybės rinkimai. Mūsų Rajono Vadas j.v.s. fil. Vytautas Vaitkus sekančiai kadencija nekandiduoja, tai Rajono Dvasios Vadovas pasiūlė ir Rajono Vadus skautininką Narcizą Ramanuską, iš jo gavo sutikimą ir pristatymą nusiuntė Rinkimų Prezidiumui. Tolimesni skautiški pokalbiai vyko prie kavutės. PD

PAIEŠKOJIMAI

Gerbiamieji tautiečiai, maldauju padėkit surasti mano brolių Kacilauską Juozą, Kazio, gimusį 1916m. Alytaus apskrityje, Stakliškėse. Mūsų tėvai: Kacilauskas Kazys ir Narvičiūtė Elena.

Paskutinė pasimatymo ir išsiskyrimo vieta Stakliškėse. Mano širdis jaučia, kad brolelis kur tai yra, gal išsipildys mano sena svajonė nors prieš mirtį susitikti su vienišu broleliu.

Mano adresas yra: Prieių Rajonas, Pakuonio paštas, Dvylikių kaimas, Kacilauskaitė-Maskvytienė Zofija.

Vajaus aukos Lietuvių Šv. Kazimiero Kolegijai Romoje

PONTIFICIO COLLEGIO LITUANO

S. CASIMIRO

Via Casalmonteferrato, 20

00182 Roma - ITALIA

Tel. (06) 75.93.724 - 75.94.908

Brisbane po \$5 G. Bagdon, L. Bagdon, Kazys Bagdonas, G. Bakša, S. Einikis, J. Federavičius, J.M. Farrell, S. Katinas, E. Klimas, A. Kudžius, V. Kuliešius, F. Luckienė, R. Larynaitienė, B. Malinauskas, A. Milvydas, L. Pažusis, Henrikas Petrauskas, E. Sagatys, P. Stankunienė, V. Stanūnas, T. Stelmokienė, R. Platkauskas, A. Ramanauskas, A. Urbutis. Viso \$120. Visiems aukotojams ir aukas prisiusintam Igaliotiniui J. Luckui nuoširdžiai dėkojame.

Geelong Bažnyčios rinkliava \$81, po \$20 Ona F. Dargvainytė, V. Leitonas, E.V. Stuikevičiai; \$6 E. Milkeraitienė. Viso \$147. Visiems aukojusiems ir aukas prisiusintam Igaliotiniui Vladui Stuikevičiui nuoširdžiai dėkojame.

Hobart po \$10 S.A. Augustavičius, R. Tarvydas; po \$5 D. Gasiūnas, A. Kantvilas, J. Paškevičius, E. Siaučiūnaitė, P. Siaučiūnas, B. Sikšnius. Viso \$50. Visiems aukotojams ir aukas prisiusintam Igaliotiniui S. Augustavičiui nuoširdžiai dėkojame.

Latrobe Valley po \$20 Julia Kaunas-Kaunackas, J. Seštokas, V. Kozeniauskienė. Po \$10 V. Ališauskas, G. Baleiša, I. Bindokas, A.J. Sabrinskai, S.A. Sabrinskai. Viso \$110. Visiems aukojusiems ir aukas prisiusintam Igaliotinei V. Kozeniauskienei nuoširdžiai dėkojame.

Sydney. \$205 Pensininkė P.D., \$15 Petras Burokas, \$10 Vyt. Račiūnas. Po \$5 G. Grybaitė, A.L. Vinevičius. Viso \$240. Visiems aukotojams ir aukas prisiusintam Igaliotiniui A. Vinevičiui nuoširdžiai dėkojame.

Melbourne. Per Juozą Keblį aukoję: \$70 Antanina Valkienė, po \$50 Gyvojo Rožančiaus Brolija, J. Kraulaidys, S.P. Siuška. Po \$20 O.P. Binkus, Val. Čižauskas, Ona Giedraitienė, B. Prašmutaitė, M. Prašmutienė, R. Kaunienė, J.L. Keblys, Irena O'Dwyer, M.B. Sadauskai, Stasė Steponavičienė, H. Statkuvienė. Po \$10 O. Bratiškienė, Ada Butkienė, J. Grigaitienė, E. Markonienė, L. Milvydienė, J. Oželis, L. Padgurskis, J. Petraitis, Monika Venckienė, J. Zitkevičienė. Viso \$540.

Melbourne per Antaną Jankevičių aukoję: \$500 Katalikių Moterų Draugija, po \$20 Bronė Poškienė, Antanas Raudys,

Alfonas Ročius, Augustinas Ročius, Feliksas Ročius, T.J. Seliokai, Stankevičiai, Pr. St. Svabariai, \$18 A.J. Jankevičiai, \$15 Jablonskienė, \$10 St. Ribačiauskienė. Po \$5 P.J. Braniškai, K. Kuzmickas, Lipkevičius, \$4 L. Bučelis, \$3 V. Jasulaitis. Viso \$725.

Melbourne per Kapelioną aukoję: \$250 kun. Pr. Dauknys, \$200 Eugenija ir Vincas Stagiai, po \$100 Juozas ir Jieva Sarapinai ir Adomas Stasytis, \$50 Pijus Vaitaitis, \$30 Zita Kulienė, \$25 Juozas ir Teresė Jurgelaičiai, po \$20 Ona Aleknienė, Antanas Raudys ir Petras Kinders iš Beechworth; \$10 Elena Juškevičienė. Viso \$825. Melbourne iš viso suaukta \$2090. Visų aukų bendra suma \$2757.

Visiems aukotojams ir Federacijos Igaliotiniams surinkusiems aukas nuoširdžiai dėkojame.

ALK Federacijos Valdyba

Lietuviai neįleido rusų kareivių

Vilnius. (AP) — Maždaug 2,000 lietuvių užkirto kelią keliems šimtams Sovietų kareivių, kurie Verbų sekmadienį norėjo užimti pagrindinę spaustuvę Vilniuje 5 val. ryto. Tai padaryta po to, kai šeštadienį įvyko masinis lietuvių mitingas. Edvardas Potašinskas, dirbęs Lietuvių televizijoje, pasakė, jog Sovietų kareivių galėjo būti nuo 200 iki 400 vyrų. Spaustuvėje jau yra 30 sovietų kareivių, kurie „prižiūri tvarką“ nuo kovo 31 dienos. Jie netrukdo spaustuvės darbams, tačiau reiškia nepasitenkinimą, kad tie laikraščiai pasisako už Lietuvos nepriklausomybę. Dainius Skeritas, kuris yra vienas iš tų 30 kareivių, pasakojo, kad jie ten yra Maskvos įsakymu.

Žmonės yra sudarę savanorių grupę, kurie visą laiką saugo spaustuvės pastatą, praneša vyriausybės informacijos tarnyba.

Kai žmonės susiėmė rankomis apjuosę pastatą, tai rusai pasitraukė toliau į gatves ir sotoje ten, kol Aukščiausiosios tarybos nariai ir Algirdas Brazauskas pradėjo klausinėti dalinių vadus. Po to kareiviai pasitraukė.

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

A. A. Juozą Kvietelaitį laidojan, už jo vėlę užprašė šv. Mišias: P. Alešūnienė, O. Pr. Bartaškai, J. Bražienė, J.C. Eismontas, W. Eismontas, A. Galiauskaitė, P.D. Jokubaičiai, T.J. Jurgelaičiai, Juškevičiai, A. Kalvaitienė, L.J. Kebliai, Jonas Kvietelaitis, A.J. Lekniai, K.D. Lynikai, S.E. Lipčius, E.E. Margan-Marganavičiai, E.M. Matulioniai, P. Mažylis, J. Mikštas, B.J. Oželis, L. Padgurskis, V.L. Petruševičius, Z. Prašmutaitė, M. Prašmutienė, Pikeliai, Radavičius,

L.A. Ramanauskas, St. Ramanauskas, J.J. Sarapiniai, E. Sidlauskas, Sukys, Sukienė, D. Brovedani, A.S. Useliai ir J.M. Vaitkus.

Advokatas O'Halloran Davis iš Moe miesto atsiuntė „Tėviškes Aidams“ čekį \$1,622 iš a.a. Vaclovo Grigonio palikimo, kaip balanso likutį.

Anupras Rakštelis mirė Caritas Christi ligoninėje birželio 10d. Rožančius buvo kalbamas Tobin koplyčioje Malvern. Laidotuvių šv. Mišios šv. Jono bažnyčioje birželio 12d. ir palydėtas į Fawkner kapines.

Lietuvos Atstatymo Fondas

Lietuvos Atstatymo Fondui iki šiol aukojo:

\$500 Aug. ir V. Stagiai, \$325 Vyt. ir B. Vaitkai, po \$300 aukojo A. ir E. Kaspariūnai ir Alb. Savickas; \$250 Stasy ir Co., po \$200 aukojo N. ir L. Malakūnai, L. Bučelis ir Pr. Dranginis; po \$130 aukojo J. Keblys ir Sacred Heart Rosary of Kew. Po \$100 aukojo E. Stundžėnas, J. Makšimienė, Val. Kreil, Pr. Adomavičienė, M. Biritienė, V.R. Rutkauskai, Alf. Ročius, Fel. Ročius, J. Rickis, J. Kairys, M. ir D. Didžiai, J. ir H. Pletas, E. ir R. Lipšys, Alb. Forest, L. ir O. Prašmutai, M. Verbylienė ir J. ir J. Petraičiai. \$95 Pr. Sarkis, \$90 St. Ramanauskas. Po aukojo \$70 Pr. Repšys, Ald. Vyšniauskienė ir J. Gružauskas. Po \$60 aukojo Ant. Raudys, J. ir B. Tamošiūnai ir Z. ir J. Kalpokai. Po \$50 aukojo K. ir H. Cėsnai, J. Serebas, V. Lang, J. Kraulaidys, S. ir Y. Liesis ir L. Bartašius. Po \$40 aukojo Pr. Binkus, Br. Sadauskas ir K. Garliauskas. \$35 Vl. ir B. Patkevičius, \$25 P. ir A. Valius (Hobartas). Po \$20 V. Burokas, M.R. Saženis, Br. Erbrederis, J. Varkalis, E. Varnienė, St. Stropas, N. Kairyte, P. Venckus, L. Day, Ant. Petraičienė ir A. Gabas. Po \$10 R. Randon ir V. Vaserytė ir \$5 aukojo Dr. S. Ratnaikė.

Turiu atsiprašyti už dvejų pavardžių neteisingą parašymą. Vietoje Antanavičių turi būti Antanaičiai M. Y. ir vietoje Panicėvičiaus turi būti Pankevičius. Antanaičiai M. Y. aukojo \$1000 ir Pankevičius E. \$50.

„Bobikių“ privačiame pobūvyje Lietuvos Atstatymo Fondui buvo suaukota \$1600. Po \$100 aukojo: V.A. Balnioniai, D. Pet. Baltučiai, D. Pov. Baltučiai, A.R. Baikauskai, E.A. Bertašiai, G.R. Krepcik, D.K. Lynikai, R.V. Mulokai, S.A. Muciniekai, D.R. Ramanauskai, K.E. Rubai, R.P. Steel, N.J. Vaitkai, B.R. Zvinakiai, D.R. Ragauskai ir Edis Klejus.

Poniai Balnionienė ir jos svečiams Melb. Apyl. Valdyba dėkoja už tokį sumanų gestą Lietuvos laisvinimo aukoms rinkti. A. Ramoskienė

Melbournas Tremtinių Šalpos komitetas praneša, kad gautos aukos: \$500 Nadieždos Butkienės fondas (NSW). Po \$100 aukojo A.G. Kaladės ir „Bičiulė - Victoria“. \$50 aukojo N.N. (\$60), \$45 aukojo R. Teizeris. Po \$20 aukojo R. Kaunienė (\$25) ir M. Gerdvilytė-Spence (NZ).

Nuoširdi padėka už aukas.

MTS Komitetas

R. Dičlūnas gavo Ordiną

Karalienės Gimtadienio proga australų spauda praneša birželio 11d. apdovanotus ordinais. AM Ordinas yra aukšto laipsnio už ypatingą tarnybą.

To be Members in the Military Division (AM) Royal Australian Navy

Lieutenant Commander Rim-gaudas ADOLFAS DIČLŪNAS, RAN, Woodville South, SA, for service to the Royal Australian Navy, particularly in the field of Marine Engineering while serving in HMAS Brisbane.

J. Mikštas
Bibliotekos vedėjas

Socialinės Globos Moterų Draugija maloniai kviečia visus iš arti ir toli atsilankyti į ruošiamą tradicinį

Joninių Vakara

kuris įvyks birželio mėn. 23d. Melbourno Lietuvių namuose, 50 Errol St., Nth Melbourne. Pradžia 7 val. vak. Įėjimas \$12 asmeniui. Visas pelnas skiriamas Lietuvos Atstatymo Fondui.

Numatyta įdomi programa, skani vakarienė ir puiki muzika. Status prašome iš anksto užsisakyti pas V. Morkūniene, tel. 523 5957.

Soc. Globos Moterų Dr-ja, Melbourne

A. A. JUOZAS KVIETELAITIS

Melbourn DLK Vytenio Šaulių kuopos buvęs pirmininkas Juozas Kvietelaitis, vėžio ligos pakirstas, mirė birželio 3d. Western ligoninėje Footscray. Giliam liūdesyje paliko savo pusseserę Joaną Petrauskienę, kuri prieš Kalėdas atvykusi iš Lietuvos, rūpesitngai Juozą slaugė, liko liūdesyje jo vaikai: Vytautas 41m., Kęstutis 40m., Kristina 38m. ir Romas 34m., šauliai ir visi artimieji.

Juozas Kvietelaitis buvo gimęs 1922m. balandžio 11d. Pasuduonių kaime, Kalvarijos valsčiuje, Marijampolės apskrityje. Baigęs mokslą, dirbo Kėdainių policijoje, vėliau Vilniuje. Melbourne priklausė LKV Sąjungos Ramovei, 1981m. buvo vienas iš steigėjų DLK Vytenio Šaulių kuopos, kultūros ir parengimų vadovas, vėliau pirmininkas. Savo iniciatyva, paslaugumu prie įvairių darbų, kur tik šaukė Lietuva, visur buvo pirmas su savo Šaulių kuopa.

Rožančius buvo kalbamas prie Juozo atviro karsto Tobin koplyčioje. Atsisveikinimo žodį tarė Bendruomenės pirm. Dr. Jonas Kunca, DLK Vytenio Šaulių kuopos pirm. Vitas Sukevičius. LKV Sąjungos Ramovės pirm. Vladas Bosikis, ALB Kultūros Tarybos vardu Alisa Baltrukonienė, Geelongo Geležinio Vilko Šaulių kuopos pirm. Stasy Lipčius, Jaunimo Sąjungos vardu Birutė

Prašmutaitė ir draugų vardu Leonas Padgurskis.

Laidotuvių šv. Mišias šv. Jono bažnyčioje aukojo birželio 6d. kun. Pr. Daukny, skaitymus atliko Vladas Bosikis, patarnavo Leonas Padgurskis, visiems gausiai susirinkusiems palydinti giesmėmis. Palydėjome į Fawkner kapines, kur pašventinus kapą, atsisveikinimo žodį tarė svečiai iš Adelaidės - Šaulių Rinktinės Vadas Valys Križanauskas ir Šaulių žurnalo „Lietuva, lietuviams“ redaktorė Oda Stimburienė. Karstui leidžiantis giedojome Marija, Marija ir Lietuvos Himną.

Mielas Šauli Juozai, dirbęs ir budėjęs Tėvynės Lietuvos Sargyboje, dabar ilsėkis Viešpaties Ramybėje. PD

Posėdžiavo ALK Federacijos Valdyba

Sulaukiant iš Tėvynės Lietuvos gražių sveikinimų ir padėkos už mūsų Federacijos veiklos darbus ir leidžiamus „Tėviškes Aidus“, Valdyba buvo susirinkusi posėdžiui birželio 4d. su malda pradedant ir baigiant darbus, bei vyskupų prašymu remti Lietuvių Sv. Kazimiero Kolegiją Romoje. Šiuo metu visų mūsų didžiausias rūpestis telkti finansinę pagalbą Lietuvai, tačiau ir Sv. Kazimiero lietuvių kolegija Romoje yra milžiniškos svarbos centras mūsų lietuvių tautos ateičiai. Tautos ateitis priklausys nuo dvasinių vertybių, kurios pagrindas yra krikščionybė. Tėvynei laisvėjant, Lietuvos Bažnyčia į šią mūsų Sv. Kazimiero kolegiją - kunigų seminariją, atsitys daugiau kunigų gilesniam išsimokslinimui tarptautiniuose Romos Popiežiškuose universitetuose, kad sėkmingiau prisidėtų prie dvasinio visos Lietuvos atnaujinimo.

Valdyba aptarė įvairius reikalus

„Tėviškes Aidų“ leidimui, taip pagal Melbourne organizacijų pietų paruošimo tvarkaraštį Lietuvių klube ruošia pietus. Rugsėjo mėnesį Australijos vyskupai skelbia finansinę paramą saviems katalikų laikraščiams, taip ir „Tėviškes Aidai“ tada lauks lietuvių pagalbos, kad „Tėviškes Aidai“ galėtų gyvuoti. „Tėviškes Aidų“ metinis tradicinis balius vyks spalio 6d. šeštadienį Melbourno Lietuvių namuose, o paskui jau bus laikas išrinkti organizacijoms atstovus į XX ALK Federacijos suvažiavimą Melbourne, kuris prasidės laike Australijos Lietuvių Dienų. Suvažiavimą pradėsime gruodžio 29-tą šeštadienį, 9 val. ryto Lietuvių namuose Lietuvos Kankinių koplyčioje. Posėdžiai vyks Lietuvių Bendruomenės mėnėje. Jo Ekscelencija Telšių vyskupas Antanas Vaičius yra pažadėjęs atvykti į Lietuvių Dienas, jam kelionė lėktuvu jau užsakyta ir maršrutas nusiųstas jam patvirtinti. Sulaukus atsakymą maršrutas bus paskelbtas ir bus išpirktas bilietas.

Pranas Pusdešris - Federacijos Igaliotinis Adelaidėje nuo pat Federacijos įsikūrimo, dėl sveikatos pasitraukė iš pareigų. Valdyba jam nuoširdžiai viešai dėkoja už daugelio metų pagalbą ir parumą Federacijos Valdybai ir jos visiems darbams. Jam linkime gausios Dievo palaimos ir ypač geros sveikatos! PD

„TEVISKES AIDŲ“ SKAITYTOJAI!

Maloniai prašome visų apmokėti prenumeratą. Kas nori gauti pakviltavimą, pridėti pašto ženklą. Adreso pakeitimui pridėti \$1.00 Nepamirškime ir savo dalį „Tėviškes Aidams“ įrašyti į Testamentą. Dėkojame iš anksto.

A.L.K. Federacijos Valdyba.

Pavergtu Tautų Komitete NSW

Ryšium su Gorbačiovo ir Bush susitikimu Vašingtone, Sydnejų organizuojamas mingas gegužės 31d. 12 val. pietų metu prie Sydnejaus rotušės (Town Hall). Ši mingą organizuoja Jungtinis Baltų Komitetas. Manoma, kad jau bus gauta žinių iš pasitarimų Vašingtone. Tautinės vėliavos, rūbai ir plakatas bei gausi minia labai pageidaujama.

Shadow minister for Ethnic Affairs and Immigration Hon. Phil Ruddock gegužės 15d. Federaliniame parlamente įnešė rezoliuciją reikalaujančia Lietuvos valstybės pripažinimo. Dar nėra pranešta, kada bus debatai dėl šios rezoliucijos.

Mrs Lia Looever BEM Pavergtu Tautų NSW komiteto vardu pasiuntė prezidentui George Bush Lietuvos reikalų stiprų laišką (skaitykite jį atskirai).

Pavergtu Tautų savaitė NSW bus

atžymėta pamaldomis St. Andrews anglikonų katedroje liepos 15d. Pamaldose giedoti jau antrą kartą sutiko „Dainos“ choras vadovaujamas jaunų dirigentų Birutės Aleknaitytės ir Justino Ankaus. Lietuviai ypatingai kviečiami dalyvauti pasipuoę tautiniais rūbais.

Tarp stiprių ir simpatišku straipsnių spaudoje, pasirodo vienas kitas ir sarkastiškų. Vienas tokiu tilpo „Sun Herald“ 13.V.1990, autorius Brian Toohey, redaktorius „The Eye“ žurnalo. Į šį straipsnį atsiliepė Mrs I. Looever ir A. Giniūnas. Brian Toohey teisinasi, kad mes jo straipsnio ir minties nesupratome. Aišku, kad Lietuva turi pilną teisę į nepriklausomybę, sako Brian Toohey.

A.Kramilius
Lietuvių Bend. atstovas
NSW Pavergtu Tautų Komitete

Laiškas Prezidentui G. Bush

Mr. G. Bush,
President,
United States of America.

Dear Mr President,

To most of us, the ethics and morals for life were taught on the basis of the Statue of Liberty - the symbol of the United States of America.

It was unbelievable and hard to swallow the pill, that the U.S.A. had been a partner-signatory to the Yalta Pact - handling with people and lands like they would be a bag of rosy apples.

Escaping from tyranny during the World War II, we did it in belief that we will find justice at the other side - being protected by the U.S.A. laws and army. This was strengthened with your Governments Statements, over the years, of non-recognition the „de jure“ annexation of the Baltic States by the USSR.

As same Statements were forthcoming practically from all the Western Governments, we based our fight for freedom and independence to our countries and people, on it. Similar belief has prompted the actions of our current political leaders at home, of whom you have met several, and whom you have given a sympathetic hearing.

Sir, why now, on the crucial moment to Lithuania, you fail to give the vitally necessary nod?

Why do you applaud all the nations in Mid- & Eastern Europe who are marching towards self-determination, and refuse to recognize the democratically

elected legal Government of present day Lithuania?

Why is Mr Gorbachev allowed to be the Independence-Hero of the many abovementioned countries in Europe, but supported by you to continue in his continuance of subjugation of Lithuania and the other two Baltic States: Estonia and Latvia, and especially of the Government of Mr. Vytautas Landsbergis?

Wouldn't you like to be admired by the Captive Nations as their liberator?

We beg you, Sir, to officially recognize the Landsbergis Government of Lithuania.

Lia Looever

PAIEŠKOJIMAI

Ieškau Cerniauskiėnės (Cernienės) Stasės. Ji iki 1944m. mokytojavo Lietuvoje, Panevėžio valsčiuje, Bernatonių pradinėje mokykloje. Po karo gyveno Australijoje. Jos vyras Cerniauskas (Cernius) Bagdonas su karininku Klivečka Jonu 1945m. gegužės antroje pusėje gyveno Danijoje Bornholmo saloje pas kleboną ir ruošėsi toliau trauktis į Vakarus.

Cerniauskiėnės (Cernienės) Stasės ieškau norėdama išsiaiškinti savo tėvelio, karininko Klivečkos Jono likimą.

Zinančius apie Cerniauskiėnės (Cernienės) Stasės, ar jos artimųjų gyvenamą vietą, prašyčiau pranešti šiuo adresu: Lietuva, 232050 Vilnius Žvaigždžių 8 - 255. Gražina Klivečkaitė-Ragalevičienė. Telef. 444 743.

REMK AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDA

nes jo tikslas yra:- Skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių apraiškas AUSTRALIJŲ. Fondą stiprinsime ir jį ugdysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.

50 Errol Street, North Melbourne, Victoria.

Visą korespondenciją ir aukas prašome siųsti adresu:

P.O. Box 11, North Melbourne. Vic. 3051

A.L. Fondo Valdya.

Dailininkės laiškas iš Lietuvos

Labas mano miela, Magdute. Rašau Jums laišką po to kai padariau be užsakymo gobeleną ir išstačiau jį parodą. Gobeleną paskyriau Nepriklausomai Lietuvai ir pavadinau „Prisikėlimas“. Labai pavargau, nes dirbau pusę metų.

Atėjo mano brangiai tėvynei sunkūs laikai. Ekonominė blokada labai palietė dailininkus. Kultūros ministerija visai neturi pinigų. Visos lėšos skiriamos blokados fondui, bedarbiams šelpti. Jau pas mus yra 22,000 bedarbių. Bet kuo mes kalti? Aš lygiai toks pat bedarbis, kaip ir tie žmonės. Anksčiau iš parodu, visada pirkdavo gražiausius darbus ir veždavo į užsienio parodas. Nežinau kaip Lietuva atrodys užsienyje, jeigu negali nupirkti naujasių dailininkų kūrinių.

Apie mano gobeleną, kas matė sako, kad gražus. Aš labai stengiausi. Gal vėliau nupirks? Gaila, kad Sovietų Sąjunga neleidžia atvažiuoti iš užsienio menininkams į Lietuvą. Jie labai vertina mūsų gobelenus. Būna atvejų, kad ir nuperka.

Pas mus visos maisto ir pramoninių prekių parduotuvės tuščios. Gauname talonus būtiniausioms prekėms. Benzino nėra, transportas vaikšto mažai. Savo gobelena troleibus atvežiau iki „Lietuvos kino teatro“, po to nešiau iki parodų rūmų ant pečių. Nuoširdus Jums Ačiū už dažus. Man perdavė keli žmonės, kurie pas Jus svečiavosi. Gaila, kad parduotuvėse absoliučiai nėra medžiagų. Jeigu atveža, stovi milijonai žmonių.

Neturiu, Magdute, medžiagos ant ko piešti ir siūti sijonus. Net ir siuvimo siūlų krautuvėse nėra ne špulytės. Nuotaika baisi, nežinau kaip gyvensiu ateityje. Vienintelė viltis, kad gal kas nors nupirks gobeleną. Paroda veiks iki gegužės 30d. Kol kas piešiu paveikslukus ir nešū į saloną, nors blogai perka. Žmonės dėl netikros ateities nenori išleisti pinigų.

Žmonės kalba, kad Sovietų Sąjunga mus įšaldys 1-2 metams.

Gal Dievas mums padės, labai žmonės meldžiasi. Atsirdao labai daug vagių, kadangi yra labai daug bedarbių. Stoja įmonės viena po kitos, nes neduoda Sovietai medžiagų. Kaip būtų gerai, kad greičiau mus pripažintų, tada ir gyvenimas pagerėtų. Kaip bebūtų sunku, aš kentėsiu, nes labai, labai trokštu, kad Lietuva būtų laisva. Dailininkas negali kurti nelaisvėje, aš ir taip daug iškentėjau, nenoriu daugiau vergovės.

Linkėjimai Jums ir Jūsų šeimynėlei. Tepdeda Jums Dievas.

Nepriklausomos Lietuvos dailininkė, Jūsų Daiva.

Lenkijos mokyklose bus dėstoma religija

Lenkijos vyskupai, šiomis dienomis dalyvavę eiliniame visuotiniame suvažiavime, vienbalsiai pasisakė už tai, kad visose krašto mokyklose vėl būtų dėstoma religija, ir kad religijos dėstymo teisę užtikrintų šalies Konstitucija ir valstybiniai švietimo įstatymai. Vyskupai nutarė šiuo klausimu užmegzti derybas su krašto valdžia. Prieš Antrąjį pasaulinį karą religijos dėstymas Lenkijos mokyklose buvo privalomas. Karui pasibaigus ir krašte įsitvirtinus komunistiniam režimui, religinis auklėjimas mokyklose buvo uždraustas, nors, kaip žinoma, apie 90 procentų Lenkijos gyventojų yra katalikai. Varšuvoje šiomis dienomis įvykusiame lenkų vyskupų suvažiavime buvo taip pat nuspręsta įkurti katalikiškojo jaunimo sąjungą. Vyskupai paragino jaunimą įsijungti į naująją organizaciją. Visus krašto tikinčiuosius vyskupai kvietė dalyvauti gegužės 27-ąją įvyksiančiuose vietinių valdžios organų rinkimuose, kurie bus pirmi visiškai laisvi rinkimai Lenkijoje po Antrojo pasaulinio karo pabaigos.

LRTV

Put a dent in your energy bills, chase away those winter chills.

Winter energy bills hit hardest the people who can least afford them.

That's why the State Government's Winter Energy Concessions Scheme could help you stretch your household budget further this winter.

Last year more than 330,000 Victorians benefited from the scheme.

The Winter Energy Concessions Scheme provides a discount of 15 per cent on your gas or electricity bills if you are a pensioner or a low-income household.

If you hold a Commonwealth Health card you are eligible to apply for the concession.

Concession card holders who use LPG gas may also be eligible for a rebate.

The concessions are available for six months a year over the winter period and start from Tuesday, 22 May.

For further information contact your local gas or electricity authorities or call the Department of Industry and Economic Planning on 412 8033. For outside the Melbourne metropolitan area call toll free 008 133 014.

The telephone interpreter service phone (03) 662 3000 can also provide information in your own language.

DEPARTMENT OF INDUSTRY AND ECONOMIC PLANNING